

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izvenredni nedelje in praznike.
 Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin.,
 za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova
 ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1 „	7—	1 „	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vredno po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Dogodki v Trstu.

Nepričakovano in nenadoma je prišlo. V nedeljo zvečer okoli 9. ure so se vračali otroci socializmov iz izleta. Spremljala jih je godba in mirno so korakali po ulicah proti svojemu domu, kjer se navadno razhajajo. Tu je prišlo nenadoma do konfuzije. Kaj in kako je prišlo do tega, še ni mogoče določeno povedati. Nacionalistični listi govore, da so otroci začeli kričati: »Viva il bolševismo, abbaso Italia!«. Kar pa očividno zanikujejo. Posegli so takoj vmes karabinjerji, vojniki — arditii, ki so začeli takoj streljati. Nastala je grozna panika! Ulica ozka, polna ljudstva: otrok in mater. V tem vrvežu in pri tem streljanju je bilo mnogo otrok ranjenih, žene so se onesvestile, med moškimi in vojniki je nastal pretep, pri katerem je bilo več ubitih in mnogo ranjenih. Dogodek je povzročil med prebivalstvom, zlasti delavstvom strašno razburjenje. Danes v ponedeljek je mesto v strašnem razburjenju. V znak protesta proti divjanju karabinjerjev je danes vse delavstvo ostavilo delo, ves promet — tramvaj počiva. Okrog 10. ure so se začele zapirati prodajalne. Na glavnem trgu se je začela zbirati nacionalistična množica z vojaštvom. Iz glav. trga je sprevod šel po ulici Lazaretto. Na lipjski. trgu so se mirno demonstrirajoči množici zoperstavili karabinjerji, ki so začeli kot neumni streljati na bežečo ludo. Bilo je zopet mnogo ranjenih, med njimi zelo nevarno vojaški šofer, ki je pripeljal s kamionom karabinjerje. Demonstracije so se ponavljale po raznih ulicah. Karabinjerji so streljali, vojaštvo je konsignirano, po ulicah drve kamioni z oboroženim vojaštvom in s strojinami. Tudi na drugih mestih je bilo več mrtvih in ranjenih. Te dogodke so uporabili nacionalisti za protidemonstracije proti socializmu in Slovencem. Kakor da bi Slovenci povzročili nemire! Danes opoldne so nacionalisti demolarili čitalnico zmetali skozi okna slovenske, hrvaške, češke knjige in jih zažgali. Demolarili so uredništvo tiskarne »Edinost«, trgovsko-obrtno zadrugo in slovensko šolo na Acquedottu. Prvi akterji pri tem vandaliizmu so bili laški oficirji in vojniki zlasti arditii. Slov. voditelji se so obrnili na amer. komisijo, da si ogleda junaško delo laških zmagovalcev.

Pri teh dogodkih opažamo, da laška oblast podpira in podpihuje nacionaliste k sovraštvu in ekscesom proti Slovencem in proti socializmu. Ravno kar, ko to pišem, so razbili vojniki kavarno »Union«, kjer se zbirajo socialni demokrati. Pod večer so arditii, t. j. vojaško uniformirani laški razbojniki, zasedli socialistični dom v ulici Madonnina, ranili z noži mnogo delavskih zaupnikov, tako da je 8 avtomobilov odpešalo ranjence, druge zaupnike so pa zaprli in pokradli mnogo inventarja.

O tržaških dogodkih smo dobili še to poročilo:

Trst, 4. avgusta zvečer.

Zvečer dne 3. t. m. se je vračalo okrog 1600 otrok z izleta, ki so ga priredili socialisti. Okrog 9. ure so prišli do ulice Madonnina, kjer je nastal prepri med socialističnimi starši otrok in karabinjerji. Slednji so rabili orožje. Več oseb je bilo ranjenih, med otroki in materami seveda panika. Drugi dan, v ponedeljek so delavci v protest proti dogodkom zapustili delo. Ob 10. popoldne je množica štrajkujočih prikorakala na veliki trg, od koder je deputacija odšla k guvernerju. Pohod se je potem nadaljeval proti trgu Lipsia (Piazza degli Studi). Karabinjerji so jih tam ustavili in ker se množica ni umaknila rade volje, so v njo streljali. Mnogo oseb je ranjenih. Socialisti so se razpršili. Nacionalisti so na to pod vodstvom laških častnikov priredili drugo demonstracijo in zahtevali povsod, naj se razobesi laške zastave. Navalili so na LAVORATORE, njim na čelu arditii s samokresni v rokah. Prerežali so telefonske žice. Vkljub temu se je uredniku posrečilo

poklicati na pomoč vojaško silo, ki je napadalce odgnala. Obrnili so se na to proti Narodnem domu, kjer so ohladili svojo jezo. Tolpa 20 demonstrantov, med njimi 8 oficirjev z enim stotnikom, je vdrla v kavarno in zahtevala, da se razobesi laška trobojnica. Na to so udrli v prostore slovenske čitalnice, razbili vhodna vrata, slike in pohištvo, razobesili z balkona laško trikoloro, pometali časopise in knjige Slovenske čitalnice in Češke besede na cesto, pokradli druge stvari in na to odšli. Pol ure po njihovem odhodu so »intervenerali« karabinjerji. Med tem so laški oficirji in ostala sodrga odšli v ulico Sv. Frančiška, kjer so udrli v uredništvo »Edinosti« in prostore Trgovske obrtne zadruge ter so tekom 20 minut pometali na ulico knjige, časopise, rokopise in sploh vse, kar je bilo premakljivo. V veži je stal ves čas polkovnik, na bližnjem oglu pa avtomobil poln vojaštva in karabinjerjev. Šele, ko je uniformirana sodrga opravila svoje delo, je častnik poklical čakajoče vojnike in karabinjerje, da so navidez stopili v akcijo. Napravljena škoda je velika. Trgovsko-obrtni zadrugi so uničili vse gospodarske knjige, uredništvu pa dragoceni arhiv, v katerem je bilo toliko spominov na preteklo našo narodno borbo. Ob 1.35 popoldne je pod vodstvom 4 oficirjev došlo kakih 30 demonstrantov pred slovensko šolo na Acquedottu. 10 njih je udrlo v hišo. Razbili so vrata, udrli v sobe in kabinete in pometali na ulico vse knjige in učne pripomočke. Uničena je dragocena knjižnica učiteljskega društva. Pol ure pozneje so tudi tu intervenirali karabinjerji in se prijazno pozdravljali z njimi. — Popoldne je množica, nje na čelu arditii s črno zastavo, na kateri je mrtvaška glava, prišla pred Ljubljansko kreditno banko, koje prostori so bili zaprti. Zahtevali so, da se razobesi laška zastava. Ko se je tej zahtevi ugodilo, so odšli. Druge škode tu niso napravili. Tudi v kavarno »Balkan« so se popoldne še enkrat vrnili in zahtevali, da se odstranijo časopisi »Edinost« in »Lavoratore«. Napis »Kavarna« so odpravili. Popoldne so arditii zasedli delavski dom. Došlo je do hudega spopada, pri katerem je bilo mnogo socialističnih zaupnikov ranjenih, drugi pa odvedeni v zapor. — Iz vsega se jasno vidi, da organizira in pospešuje vojaška in policijska oblast te izgrede, pri katerih tvorijo vojniki in arditii jedro junaških naskakovanih čet proti neoboroženim in mirnim Slovencem in socialistom.

Naš poročevalec ugotavlja, da so mu znani 4 zanesljivi smrtni slučajii vsled streljanja na množico, vsi štirje mrtveci so tržaški Lahii in vsi štirje so zadeti slučajno. Eden izmed njih je bil demonstrant, drugi trije pa gledalci. Govori se pa po Trstu, da je mrtvih več kakor 20. Sigurno je, da je ranjenih več stotin oseb.

Tržaški dogodki so nekako ponavljanje reških dogodkov. Ni prav jasno, kaj je njihov namen. Tržaški Slovenci nam sporočajo, da je po njihovem mnenju namen laške soldateske, da bi izžvala v Ljubljani ali kjerkoli drugod napade na laške častnike ali vojnike, kar bi bilo dobrodošlo povod za kakršnokoli zasedenje ali intervencijo. Vsled tega ohranimo vsekakor hladno kri.

»Il Lavoratore« prinaša opis, kako je padel demonstrant Pollach, 18leten dijak (Lah), ter imena novih ranjenec. Končno prinaša poziv delavstvu, naj ne ustavlja dela. Prvi stavek poziva je zaplenjen. — Civilni komisar Ciuffelli je zabranil vsak shod, kjer bi se zbralo več kot pet ljudi. — Tako izgleda zadovoljni Trst pod okriljem matere Italije.

Spominjajte se zaklada „Slov. sokolske zveze“.

Zavezniki, mi in bodočnost.

Pariz, 1. avgusta 1919.

(Konec.)

Kaj pa Jugoslavija? Ali ni bilo vprašanje priznanja kraljevstva SHS eden glavnih dokazov, kako malo smisla je imela Antanta za našo notranjo konsolidacijo? Bilo je pa res težko delati na konsolidaciji, ko je vendar eden izmed tovarišev, Italija, imela samo eden cilj, kako onemogočiti konsolidacijo Jugoslavije. Pa seve Jugoslavlani so morali biti blokirani, odvzelo se jim je brodovje, postopalo se je z njimi, kakor z avstrijskimi podložniki, ter vse se je storilo samo, da se ovira konsolidacija. In seve, kaj bi bil glavni činitelj prave konsolidacije: to je pravična rešitev jadranskega vprašanja. Pa tu pomanjkanje akcije, podjetnosti, politične vizije.

Antanta bi bila morala sama ustvariti pretež proti italijanski politiki. Ona bi bila morala delovati na sporazum slovensko - balkanskega bloka, ki bi bil mogel igrati veliko vlogo na konferenci in ki bi bil element reda v centralni Evropi. Posebno Amerika je bila kakor poklicana, da sprejme tako vlogo posredovalca. Ona bi bila mogla organizirati te mlade države v silno zvezo. Ako bi bilo silne državniške volje, padle bi vse difference med Poljaki, Čehi in Jugoslavlani. Tako so pa bili vsi prepričani samemu sebi. Jugoslavlani so od samega početka bili najpogumnejši in najsamostojnejši. Pa težki jadranski konflikt je odbil Poljake in Čeha, ki jim je bolj prijala nevtalna vloga. Clemenceau sam je vse storil, da je na konferenci znižal vpliv malih držav, ki so izgubile vsak odločujoč vpliv na tok konference. Mesto konstruktivnega dela približevanja in federaliziranja teh novih borec proti nemstvu, je konferenca dopuščala žalostno raboto temnih sil italijanskega imperijalizma.

Tu smo sedaj že sredi slovenske politike. Kongres ni bil sposoben razumeti slovensko dušo, to je njegov največji greh. Pa tudi Amerika ni brez greha: Jugoslavlani so imeli velik odločujoč uspeh v Beli hiši v Washingtonu. Pa dva največja svetovna naroda sta imela ravno tak neuspeh. Kitajska s svojima plenipotencijskima govorecema najčistšo ameriško angleščino, ni uspela, da pridobi Wilsona v sporu z Japonci, ko je vendar ta poslednja smrtna sovražnica Zedinjenih držav. Drug velik neuspeh so imeli Rusi. Tekom leta 1918 se je reševala usoda Rusije v Washingtonu. Wilson, ne vedno srečen v izbiranju svojih svetovalcev in svojih emisarjev. Milesovega kova, ni imel pravega srca za Rusijo. Predaleč je njegovemu mentalitetu slovenski svet. Pri Jugoslavlanih je izjema, njih stvar fascinira po svoji pravičnosti in nekompleksiranosti, jednostavnosti. Rusko vprašanje je bilo pretežno za ameriški duh in podzemski mednarodni vplivi so bili merodajni, predvsem židovstvo.

Ako je imela Amerika nesrečo v svoji slovenski politiki, ni bila nič manj nesrečna tudi Anglija. Kakor da je Anglosaksonom težko, da umevajo slovensko politiko. Tako se je moglo zgoditi, da danes postoji velika navednost, da bo Nemčija reformirala Rusijo in jo dvignila na noge. To je posledica neslovenske politike kongresa.

Avstrijska pogodba bo skoraj podpisana. Naša delegacija je vendar dosegla to, kar smo od samega začetka konference smatrali za pridobitev, in to je, da se jadransko vprašanje ne reši v pogodbi z Avstrijo. To se ne bo zgodilo in to bo velika izguba za Italijo. Pa kongres, pripravljajoč ostale ekonomske in finančne klavzule, je zopet dokazal, kako smatra vse druge sil za quantitate negligable. Predno se je izročila Nemcem pogodba, se je vsaj v toliko varoval dekorum, da so se sklicale male sile in se jim prečital iz-

vleček pogodbe, tako da vsaj izgleda, da so one že pristale na določbe pogodbe. To se pa ni zgodilo pri drugem delu avstrijskega govora, ki se je izročil Avstrijem brez pristanka malih sil, dedičev Avstro - Ogrske. Samo energičnemu nastopu jugoslovanskega in češkega sekretarijata se je zahvaliti, da je jugoslovanska in češka delegacija dobila v roke pogodbo dve uri, predno jo je Dutasta izročil Rennerju v Saint-Germainu.

Slavnosti so v Parizu pri kraju. Verige okoli veličastnega Arc de Triumphe so padle, a sedaj so jih zopet upostavili, in ves slavnostni lišp je izginil. Mesto slavlja zopet vsakdanje skrbi. Centralna Evropa in Rusija, evro dva še neurejena sveta. Evo »artisanizma«, kakor se jih imenuje, se lahko zamislilo. Pa kaj je krivo temu? Njih pomanjkanje energije, smisla za akcijo in to, kar je koren zla, njih slabotna politika napram Italiji, ki v njih imenu sme delati v naših krajih to, kar dela. Jadrani je res grenak, pa ne samo za Italijo, za vso Antanto, ki je grešniku sledila, mesto da bi ga kaznovala, mesto da bi rekonstruirala, četudi proti volji največjih Avstrofilov, ki so bili kdaj naših zapadnih sosedov. Centralna Evropa in v zvezi v svoje roke reorganizacijo slovenskega sveta.

B. V.

Beda slov. državnih uradnikov.

II.

Preidem k vprašanju, kako naj se zajezi vedno rastoče pomanjkanje državnega uradništva.

Da se prejemki državnih uradnikov v bistvu niso nič dvignili v novi naši državi, da so se pa življenske razmere vobče znatno poslabšale, je zadoštno znana žalostna resnica. Aproximacija takorekoč ni več. Meso še uradniki sicer dobivajo 4 krome ceneje, kakor največji bogataši. To je pa tudi vse. In še tukaj čaka služnjika večasi po pol drugo uro, predno izve, da mesa ni več. In tako morajo čisto se tisto kilico govedine, ki jo hočeš privoščiti tedensko svoji družini, plačati po ceni, katere visokost baže ni upravičena. Naši poslanci so se z vse hvale vredno vne mo trudili in trkali na vrata različnih ministrov, da bi dosegli gmotno izboljšanje naših življenskih pogojev. Zlasti ministru dr. Kramerju gre neomejeno priznanje za njegova trudapolna prizadevanja. Seveda bi bilo dobro, da bi zastopniki vseh naših političnih strank bili nastopili v tem vprašanju, ki je skupno vsenu državnemu uradništvu brez razlike politične pripadnosti, v nekajenem soglasju. Potem bi bil uspeh mogoče vendar bolj dovoljen. Kajti kar je doseženo, ni pravzaprav nič drugega kakor transformacija že prej obstoječega. Z majem so se bile povišale doklade na 100%, zato se je pa vzel nabavni pripevek, sedaj so nam dali nove doklade, odzvajamo pa stare; in če zremo na povišek — je tako majhen, da ga komaj vidimo. Na dobrem so le tisti, ki imajo — recimo — vsaj 4 dojenčke. — Izdatki za uradništvo pri mestnem magistratu Ljubljanskem so se več kakor potrojili. Uradniki izhajajo razmerno dobro. Ali naj tudi Beograd državnim uradnikom plače iz mirne dobe potrkati?

Želeti in pravično bi bilo, obenem pa tudi znamenje državniške modrosti. Toda vzpričo dejstva, da v prestolnici odločilni može za nas nimajo pregorega srca, tega ni pričakovati. Mi pa tega tudi za vsako ceno ne zahtevamo, kaj bi nam pomagal papir, ko bi cene zopet tako poskočile, da bi jih tudi s povišano plačo ne zmogli. Zato pa naj državna oblast osnuje državna oskrbovališča, kjer bi državni uradniki dobivali vse potrebščine po njihovi plači primernih cenah. Da bi se ne uganjale kake nepravilnosti, bi se določila količina vsakega predmeta za osebo in gotovo dobo. Za slov. ozemlje bi zadostovali 2 glavni oskrbovališči: v Ljubljani in v Mariboru. V manjših mestih bi bile podružnice, v še manjše kraje bi

pa dobivali uradniki blago iz najbližjega oskrbovališča po brezplačni železnični pošiljavi. — Nadalje bi se imele ustanoviti potrebne delavnice: čevljarske in krojaške.

V slučaju bolezni naj dobi državni uradnik pravico do brezplačne zdravniške pomoči pri državnih zdravnikih za sebe in celo svojo rodbino vključno služinčad. Kjer ni državne apoteke, bi posredovanjem državne oblasti privatni lekarnarji dajali zdravila po znižanih cenah. Kakšen revež je, spozna v vsej grozoti državni uradnik posebno takrat, kadar se nasebi bolezen za daljšo dobo v njegovo rodbino. Ni mleka, ne sladkorja, ne sredstev, da bi si mogel nabaviti vsaj najpotrebnejše za nesrečnega bolnika pri brezsrčnih oduhu. Zdravnik predpiše celinsko ali morskoro kelo. Pri tem pa tudi ostane. Kam naj gre revež, ki še toliko nima, da bi mogel doma nuditi oslabljenemu rekonescentu boljše krepko hrano. Zatorej bi državna oblast morala gledati tudi na to, da ustanovi v državnih kopališčih gotovo število prostih mest, v morskih kopališčih pa domove za državne uradnike in njihove sivoce.

To sem napisal v imenu vseh onih, ki z vneto zvesto služijo ljubljani domovini vključ vsehstranskemu pomanjkanju in ki želijo, da bi slovensko uradništvo tudi to krizo prebilo brez katastrofalnih posledic za lastni ugled, za pošteno pridobljeni imetek svojih sohravljavcev ter za nemoten razvoj in potrebiti procvit našega lepega kraljevstva.

Politične vesti.

Občni zbor političnega društva »Edinosti« v Trstu se je vršil v nedeljo 3. t. m. v gledališki dvorani Narodnega doma. Navzoči so bili zastopniki ne samo iz Trsta in okolice, marveč tudi iz Goriskega in iz Istre, vobče iz vse Primorske. Zborovanje je otvoril predsednik dr. Wilfan. O delovanju političnega društva je poročal podpredsednik dr. Slavik, ki je podal pregled političnih dogodkov v preteklem letu, očrtal razmerje napram Italijanom in socialnim demokratom ter razpravljal obširno o šolskem vprašanju in o delovanju na gospodarskem polju. V novi odbor so bili poslani zastopniki vseh slojev primorskega slovenskega in hrvaškega prebivalstva, moške, ki uživajo popolno zaupanje ljudstva. Volitve so se vršile v znak polne enotnosti med zborovalci z vzklikom: Na predlog dr. Agnelletta so bili izvoljeni v odbor: za predsednika dr. Josip Wilfan, odvetnik v Trstu, za odbornike pa: Ivan Banovac in Ante Belanić, oba iz Pazina, Edvard Buhnič iz Slivja, Fran Černič iz St. Petra pri Gorici, Silvester Godina-Ban iz Škedenja, Alojz Gorjup iz Proseka, Ivan Kjuder, delavec iz Proseka, dr. Ignacij Kobal, katehet iz Gorice, Ignac Križman iz Dornberga, Franjo Lentić iz Trsta, dr. Ivo Novak, odvetnik iz Gorice, J. Pogorelec iz Barkoveli, Ivan Stepančič iz Renč, Matej Škrbec, dekan iz Krkaveev, dr. Edvard Slavik, odvetnik iz Trsta, Štefan Volk iz Ročola, Josip Vran iz Tomaja in Andrej Zink iz Opčin.

Posvetovanja kluba Demokratičsko zajednice. Beograd, 4. avgusta. Klub Demokratičsko zajednice je danes dopoldne in popoldne razpravljao o politični situaciji. Navzoči so bili vsi ministri, ki so člani Demokratičsko zajednice. Debata se bo jutri nadaljevala. Klub stoji na stališču, da zahteva sedanj položaj naroda in države največjo koncentracijo vseh sil v vladi in da se naj torej pri sestavi nove vlade skuša doseči koncentracijsko, ali pa vsaj koalicijsko ministrstvo na najširši podlagi. Naravno je, da je za sestavo takega ministrstva po parlamentarnih principih v prvi vrsti poklicana največja skupina v parlamentu.

Pogajanja dr. Pavloviča s strankami. Beograd, 4. avgusta. Predsednik Narodnega predstavništva dr. Pavlovič je danes pričel oficijelno konfirirati s predstavniki poedinih klubov,

da se natančno informira o mišljenju in razpoloženju političnih strank glede razrešitve vladne krize. Popoldne sta bila pri predsedniku v imenu Demokratske zajednice ministra Davidović in Veljković. V kuluarjih parlamenta se sudejo naravno vsi razgovori le okoli ministrske krize in na vseh straneh se konstatira, da je ministrski predsednik Protić navlil na sebe veliko krivdo, ko je razbil v najresnejšem času, ki ga preživlja naša država, koalicijsko vladno. Značilno je, da velik del radikalnega kluba ostro obsoja spor v vladi in s tem seveda implicitno postopanje ministrskega predsednika. Ker je dosedaj položaj še popolnoma nejasen, so vse kombinacije o sestavi nove vlade preurajane in niso za enkrat ničesar drugega, nego igranje, vendar prevladuje v parlamentu mnenje, da bo Demokratska zajednica pozvana sestaviti novo vladno. — Precej začudenja je zbudilo dejstvo, da predsednik parlamenta ni prebral v Narodnem predstavništvu demisijskega pisma ministrskega predsednika, akoravno je imel prepis tega pisma službeno v rokah. Prečital je le pismo ministrskega predsednika Narodnemu predstavništvu, v katerem naznanja, da je vladna demisionirala. Zatrjuje se, da predsednik parlamenta radi tega ni prečital. Protičevemu demisijskemu pismu, ker se je bal, da bi zbudilo v parlamentu prevelik odpor in bi bilo obsojeno očitno kot politični pamflet.

— Seja Narodnega predstavništva, Beograd, 4. avgusta. Današnja seja Narodnega predstavništva je bila potem, ko je predsednik naznanil, da se nahaja vladna demisijska, zaključena in parlament odgojen do rešitve krize oziroma do imenovanja nove vlade. Ministrske klopi so bile prazne. Ministrski predsednik ter ostali radikalni, pa tudi klerikalni ministri sploh niso prišli v sejo. Demokratski ministri so bili skoraj vsi navzoči, vendar niso sedeli na ministrskih klopah, marveč med svojimi tovariši na svojih poslanskih mestih.

— Izjava ministrov JDS na trditve v Protičevem demisijskem pismu. Ministri JDS (Demokratske zajednice) so podali sledečo izjavo: Ostavka predsednika ministrskega sveta je neobčajna in žaljiva ter se javlja po načini, kakor je bila predložena. — Koalicijski kabinet, ki mu je predsedoval gosp. Stojan Protić, je nastal z naloge, da manifestira za narodno ujedinjenje napram zunaj, da izvede določitev meja in mednarodno priznanje države in končno da pripravi vse potrebno za sestanek ustavotvorne skupščine, ki bi imela dati državi notranje ustrojstvo. — Te naloge obstoje še danes, v kolikor se niso rešene od vlade, in značilno je, da gosp. ministrski predsednik ne navaja nikakršnega vzroka ostavke, kot nesporazum s člani kabineta v enih teh velikih vprašanjih zaradi katerih je nastala koalicijska vladna. — Nesporazum gosp. ministrskega predsednika z gosp. ministrom za notranje stvari v pogledu naše notranje politike se ni nikoli pokazal v kabinetu v jakni meri, ker so se ne samo politična, ampak tudi osebna vprašanja in ukazi razpravljali sporazumno. V eni zadnjih sej se je gosp. ministrski predsednik največ srdil zaradi tega, ker nista napredovala dva okrožna načelnika. Istotako so ostalim članom kabineta nepoznana neka posebna osebna prizadevanja gosp. ministrskega predsednika z ozirom na prometne neuspehe in neprilike. Nikdar ni on gledel prometa formuliral zahteve, katerih izvršitev bi mogla biti povod za krizo. — Kar se tiče agrarne reforme, so vse razprave tega mučnega vprašanja bile završene pred kratkim časom z naredbami in zakonskimi načrti, ki so bili prečrtani v ministrski seji in po razpravi podpisani od vseh ministrov, pa tudi od samega gosp. Protića. — Po tem faktu nikomur ni bilo mogoče sklepati, da obstoje razlike v obsegu in načinu izvajanja agrarne reforme med ministrskim predsednikom in ministrom za agrarno reformo. — Vseokoli je svojevoljna predpostavka, ki je v ostalem dala predsedniku ministrstva le »imprezijo«, da želi Demokratska stranka izvesti nekako kampanjo proti Vatikani, to je, da izvrši nekako presijo nanj. — V seji ministrskega sveta, v kateri se je govorilo o imenovanju dijakovskega škofa, je večina članov Demokratske zajednice bila ta, ki je priporočala, odobravala in zahtevala največjo zmrornost in obzirnost napram Vatikani. Notica »Demokracije« je izšla brez znanja in odobrenja kakšnega ministra Demokratske zajednice, a kampanja »Riječi SHS kot kampanja vobče ne datira od večeraj in bazira na drugi politiki in ne na politiki žaltive stolice. — Pravi vzrok krize ni bil torej in ne more biti ta, ki ga navaja v ostavki g. ministrski predsednik. Vzrok leži v njegovi naravi, njegovi bahatosti, seveda tudi v načrtih, ki so bili odkrito priznani. Dejstvo je, da je gosp. ministrski predsednik s svojim obnašanjem nedavno izjavil ostavko dveh članov kabineta. Po notici »Demokracije« je žalil vse člane kabineta v Demokratske zajednice. V Zagreb je odšel, ne da bi sporočil svojim tovarišem tega svojega odstopanja. — Navajamo precedenco, da se je v pogledu resortnih ministrov vmešaval direktno in imel nekako enketo uradnikov, ne da bi obvestil njihove ministre. Njegovo ostavo-

ko so prečitali člani vlade šele po objavi presbira, kakor ostalo občinstvo. Tako postopanje jako obtežuje osebno sodelovanje med ministrstvi. V dnevi torej, ko se v Parizu nahaja vprašanje o mejah naše države in poslednji naključni fazi, ko se ima rešiti definitivno vprašanje o položaju Ogrske na Balkanu, ko se sovražniki države prizadevajo povzročiti v naših deželah nemire na raznih straneh, ko izmišljajo incidente, ki so prišli tudi v del zavezniškega tiska, ko je povoljna rešitev vprašanja o odločitvi odškodnine v Parizu ogrožena, ko se morajo vpostaviti novi odnosi s sosednjimi državami ko se mora prejšnji vpostavititi in za vsako ceno obdržati mir v deželi, vrniti mirno trgovino in delo, ko velik del naroda v mrzlici pričakuje povoljne agrarne reforme, ko je treba povoljne rešitve valutnega vprašanja, ko dobrovoljci, izmučeni invalidi in vojne sirote pričakujejo vsak dan zboljšanja svojega stanja, g. Protić kot predsednik vlade ruši vladno, meče ogenj med politične stranke radi osebnih vprašanj, odvarja nedogledno krizo ter ustavlja rešitev najnujnejših vprašanj. — Naše stališče je, da v teh usodnih časih za državo in narodno edinstvo niti vlada niti politične skupine in še manj politične osebnosti nimajo pravice, da ustvarjajo notranje zapletitve in da kompromitirajo velike priporitve naroda in njegove vojske. Krizo bi bilo treba urediti čimprej. Razpravljati je treba o važnih vprašanjih v najkrajšem času, narodu dati priliko, da pride do besede in izvoli ustavotvorno skupščino, ki bi vse notranje odnose temeljito čistila in uredila. — Beograd, 3. avgusta 1919. Ljuba Davidović, Pavle Marinković, V. F. Veljković, Velislav Vulović, Svetozar Pribičević, dr. Edo Lukinič, dr. Tugomer Alaupović, dr. Albert Kramer, dr. Uroš Krulj, dr. Fran Poljak, Šefkija Gluhič.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

PAPEŽ PROTI NAŠI DRŽAVI.

Zagreb, 4. avgusta. »Primorske Novine«, ki izhajajo v Sušaku, prinašajo iz baže povsem zanesljivega vira vest, da se je obrnil episkopat naše države do papeža z vprašanjem, če bi se smele čitati v slučaju smrti našega kralja v katoliških cerkvah maše za dušnično zanj. Papež je zabilil čitanje takih za dušnično, ker naš kralj ni katolik. — Zopet en dokaz več, kako ti italijanski krogi »ljubijo« našo domovino.

Zagreb, 4. avgusta. »Novosti« poročajo iz dobro informiranih krogov, da so bili nedavno neki hrvatski duhovniki iz krajev, ki so jih zasedli Italijani, pri papežu, da ga informirajo o postopanju italijanskih oblasti proti hrvatskim duhovnikom. Ob tej priliki se je osmelil eden navzočih izraziti svoje mnenje, češ, da vlad tega postopanja oblasti napram narodnim duhovnikom trpi ugled cerkve med narodom, nakar se je papež razjutil in srdit odšel iz dvorane. — Splošno se v zadnjem času vedno pogostje kaže, da stoji cel Vatikan za italijanskimi težnjami in da odobrava in sam pomaga pri napadih na Jugoslavijo. Tudi vatičanski list »Popolo Romano« je eden najgorečnejših zaščitnikov italijanskih zahtev napram naši državi.

ŠKOF CARIČ TUDI IZZIVA.

Zagreb, 4. avgusta. Splitka »Nova Doba« prinaša pod naslovom: »Nova izjavanja škofa Cariča« vest, da je imenoval dva nova splitska kanonika, ne da bi se pri nameščenju obrnil vsaj z obvestilom na vladno, kakor je bilo to doslej v navadi. Škof Carič se pri tem sklicuje na člen XXV. rimskega konkordata iz leta 1855.

FRANCOZI ZAPUSTILI KOTOR, NAMESTNIKI — ITALIJANI. Split, 4. avgusta. Francoska mornarica je zapustila boko kotorsko. Po veljstvo nad mestom in pristaniščem so prevzeli — Italijani.

IZ JDS NA HRVATSKEM.

Zagreb, 4. avgusta. V Blaškoku se je ustanovila organizacija Demokratske stranke, v kateri je včlanjenih nad 900 članov-gospodarjev. Predsednik nove organizacije je dr. Dokmanović, v odboru pa so poveli sami kmetje in nekaj nekompromitiranih članov inteligence.

SEJA NARODNEGA PREDSTAVNIŠTVA.

LDU. Beograd, 4. avgusta. Danes ob 16. je imelo Narodno predstavništvo svojo sejo. Poslanci so bili prisotni v neobičajno velikem številu, vendar pa ni bilo opaziti resne volje do dela. Vse se je bavilo le z ministrsko krizo, o kateri se je vršila pred sejo živahna debata. Seja sama je trajala le kratek čas. Predsednik je takoj ob početku priobčil pismo ministrskega predsednika o ostavki vlade. Nato je s dovoljenjem Narodnega predstavništva odgodil sejo za toliko časa, dokler se ne sestavi nova vlada. Ko se to zgodi, bo sejo takoj sklical. Ministri današnji seji niso prisostvovali, bili pa so zbrani v poslanski sobor.

PROMET. — AMERIKANCI GA ŠTUDIRAJO.

LDU. Beograd, 3. avgusta. Minister za pošto in brzojav odvarja nov odsek za kontrolo poslovanja vseh poštinskih institucij v kraljevstvu.

LDU. Beograd, 3. avgusta. Skupina ameriških častnikov je prevzela nalogo, da prouči vprašanje naših železnic in način, kako bi se najbolje uredila. Ko dovrši svoj posel, poda vladi poročilo.

ČISCENJE.

LDU. Beograd, 3. avgusta. Z imenom »Ratno ogledalo« bo dne 5. avgusta začel izhajati list, ki se bo bavil z onimi osebami, ki so za okupacije služili Avstrijcem in obogateli na račun države.

PETROLEJ NA POTU.

LDU. Petrograd, 3. avgusta. Iz Amerike je preko 340 vagonov petroleja na potu med Tuzlo in Vinkovci. Ta petrolej bo razdelila monopolna uprava, ki bo tudi določila solidne cene. Ta količina bo zadostovala za potrebe naše države.

Neodrešena domovina.

REKA.

LDU. Trst, 1. avgusta. »Il Lavoratore« poroča iz Rima glede reškega vprašanja: Italijansko in francosko časopisje se je zopet začelo baviti z reškim vprašanjem. Mnogo predlogov je bilo že predloženo, toda vsi so ostali brez uspeha. Toda najglednejši in najizdatnejši predlog za neposredna pogajanja med Italijani in Jugoslavlani sta Orlando in Sonnino zavrnila, ker sta se zanašala na posredovalce, katerih edini interes je bil da vzdrži napete odnose med Italijo in Jugoslavijo. Sedaj prihaja zopet nov načrt na dan. Po tem načrtu bi se luka ločila od mesta samega, ki bi pripadlo Italiji. Luka in železnice bi se podvrgele upravi Zveze narodov. Italiji bi pripadel tudi Zičev, ki se nahaja na vzhodnem delu luke. Ves ostali del luke (prosta luka), Delta, Barroševa luka, vsi železniški objekti na Sušaku in železniški progi Reka - St. Peter in Reka - Zagreb bi bili internacionalizirani in postavljeni pod upravo Zveze narodov. Ozemlje desno od železniške proge s Kastvom vred, Liburnija in druga popolnoma slovenska središča bi bila priključena Jugoslaviji. Med železniško progo in morjem bi ozelemeljski pas zagotovil teritorialni spoj med Reko in italijansko vzhodno mejo. Ta načrt je baže iz ameriškega vira. Spominja na načrt, ki sta ga dva italijanska častnika predložila prve dni junija ugledni osebi, namreč, naj bi se del vzhodne Istre priključil Jugoslaviji, Italija pa bi dobila kot odškodnino mesto Reko.

Po »Restu del Carlino« bi imela ta rešitev dve prednosti: zagotavlja mesto Reko Italiji in ustvarja tudi teritorialni spoj; določa mejo Rečine, proža reškemu prebivalstvu gospodarske koristi ki prihajajo od prometa v pristanišču; ne ogroža starih meščanskih pravic, ker ni tudi prej prosta luka pripadala Reki, temveč Madžarski; končno daje brezpogojna jamstva za svobodno trgovino vsem narodom iz ozadja. »Resto del Carlino« vidi v tej rešitvi tudi škodo: prvič se s tem uniči Trst, drugič se vrine na italijanski Jadran Zveza narodov in se odpoje vrata njenemu neposrednemu gospodarskemu in potem političnemu vplivu na vse ogromno podonavsko ozemlje, to je na ozemlje in narode bivše avstro - ogrske države.

»Secolo« pripominja, da se šele sedaj poizkuša predlog, ki bi se bil moral najprej predložiti. Italijanska taktika bi bila morala točno ločevati mesto Reko od reške luke in zahtevati za Italijo samo mesto. Tako bi bili Italijani prišli v nasprotje samo z Jugoslavlani. Italijanska delegacija je pa zahtevala mesto in luko in je tako prišla v navzkrižje z vsemi narodi, ki trgujejo v Jadranu.

»Lavoratore« pripominja: »Kaj izhaja iz tega razmatranja? Ponesrečene diplomacije, nič drugega; bedaste namene reševanja narodnih vprašanj potom neskončnih intrig, namesto potom pametnih in neposrednih pogajanj med prizadetimi narodi. Predvsem bi se bili morali pogajati medsebojno Italijani in Jugoslavlani, trežno in pošteno. Prilika ni manjkala. Nasprotno: prilike so se ponudile, toda Orlando in Sonnino sta pokazala, da se želita izogniti tem pogajanjem in sta tako igrala Clemenceaujevo igro, ki je medtem, ko je bila Italija vsa vžgobljena v reško vprašanje, izdajal gospodarske interese Italiji.

Slovanski svet.

KONEC BOLJŠEVIŠKE VLADE NA RUSKEM?

Amsterdam, 4. avgusta. V Moskvi se vrše dogovori med posameznimi strankami za osnovevanje koalicijske vlade, v kateri bi sodelovali tudi menjševiki, socialni revolucionarji in ortodoksi socialisti. Ljeden bi bil baže pripravljen odstopiti, če se mu da garancije, da ostane Čičerin upravitelj zunanje politike. Trocki pa organizator vojske. Na ta način bi prešla sedanja Rusija od boljševiške diktature k demokratskemu socializmu.

PREMEMBA V RUSIJI?

LDU. Nansen, 4. avgusta. (Brezlično.) Vesti o skorajšnjem preobratu v Rusiji se v nemškem časopisju spreje-

majo rezervirano, vendar amatirajo pa previdni opazovalci ispremeneno sistemo v Rusiji še pred simo za mogočo, brkone zaradi tega, ker je nemogoče, da bi rusko ljudstvo prenašalo boljševiske odredbe se preko zime in ker se bo očelil zunanji vpliv na boljševisko Rusijo vsled sklepa miru.

Zavezniki.

ROMUNI ZASEDLI BUDIMPEŠTO.

LDU. Dunaj, 4. avgusta. (ČTU.) Glasom poročila, ki je prišlo iz Budimpešte ob 6. zvečer, je romunski vrhovni poveljnik Mardarescu s 30.000 možmi zasedel Budimpešto.

ROMUNI V PEŠTI.

LDU. Budimpešta, 4. avgusta. (D. KU. Brezlično.) Poročevalci velikih angleških in ameriških listov poročajo v Pariz, da romunske čete režejo telefonske linije, da so pretrgali železniško progo pri Budimpešti, da plenijo ogrske avtomobile, naložene z živili, da streljajo s topovi na hiše, da ropajo in plenijo v vzhodnih predkrajih Budimpešte. Prebivalstvo, ki je bilo popolnoma mirno, je sedaj zelo razburjeno. Vojni minister Haubrich je odklonil vsako odgovornost za morebitne spopade. Romuni odpeljujejo ogrske vojske v Budimpešti, položaj je zelo kritičen, verjetno je, da bo tekla kri. Romunskim glavnim četam naj bi se po možnosti zabranilo, da pridejo v mesto. Dasiravno je podpolkovnik Romanelli osebno izročil Clemenceaujevo povelje romunskemu divizijskemu pomanđantu, korakajo Romuni še dalje v mesto ter je romunski poveljnik sporočil Romanelliju, da bo v notranjosti Budimpešte čakal nadaljna povelja.

Mirovna konferenca.

RESKO VPRAŠANJE REŠENO?

LDU. Lyon, 4. avgusta. (Brezlično.) »L'Avenir« poroča, da po obvestilih iz merodajnega vira odputuje Tito-ni prihodno sredo v London, ker se je dosegel popoln sporazum s francosko delegacijo v vseh vprašanjih, ki se tičejo Italije. Reško vprašanje se namerava rešiti na ta način, da bo mesto Reka pripadlo Italiji, prosta luka pa bi se postavila pod nadzorstvo zveze narodov. Italija bi se odpovala izdatnemu delu svojih zahtev v Dalmaciji. Vprašanje Male Azije bo predloženo Zedinjenim državam v odločitev.

LDU. Pariz, 4. avgusta. (Dun. korurad.) — Brezlično.) »L'Avenir« poroča z avtorizirane strani, da bo Tito-ni v sredo potoval v London, da izposluje od Lloyd Georgeja prireditve za rešitev jadranskega vprašanja, ki je v vseh podrobnostih s francosko delegacijo že določeno. Potemtakem bi pripadla Reka Italiji. Pristanišče pa postane prosta luka pod upravo zveze narodov. Italija bi se za to odpovala velikemu delu svojih zahtev v Dalmaciji. Maloazijsko vprašanje je odvisno še od sklepa Zedinjenih držav o Turčiji.

LDU. Milan, 4. avgusta. (Dun. korurad.) »Secolo« poroča, da se demontira vest »Chicago Tribune« iz Pariza, glasom katere je mednarodna vojaška komisija, ki je imela preiskovati reške dogodke, izdala za Italijo neugodno razsodbo. Komisija svojega dela še ni končala in še ni nobenega poročila poslala svetu petorice, ki bo na vsak način izdal razsodbo.

NAŠE MEJE.

LDU. Bern, 3. avgusta. Jugoslovanski tiskovni urad poroča 2. t. m. iz Pariza: Včeraj se je vrhovni svet pečal z mejami kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev proti Nemški Avstriji v celovski kotlini, kakor tudi proti Madžarski v Banatu. Vrhovni svet je nato pričel razpravljati o zahtevah jugoslovanske delegacije, da se popravijo določbe gospodarskega značaja v bolgarski mirovni pogodbi, zlasti pa one točke, ki se nanašajo na povračilo živine.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

ITALIJI SE MUDI PRIZNATI NOVO MADŽARSKO VLADO.

Zagreb, 4. avgusta. »Juturni list« poroča iz Dunaja, da je Italija že priznala novo madžarsko vladno. (Vidi se, kje išče Italija svoje prijatelje in zaveznike! Med tem, ko so nas že vse druge zavezniške države priznale, razen Italije, hiti ta priznati novo madžarsko vladno, o kateri se niti ne ve, če bo zmogla za življenje samo en teden!) RUSKI BOLJŠEVIKI NEZADOVOLJNI Z MADŽARI.

Zagreb, 4. avgusta. Listi poročajo, da je bila na Dunaju ujeta neka radiografična brzojavka ruske sovjetske vlade, iz katere je razvidno, da je ta prekinila vse prijateljske stike s madžarskimi boljševiski. V brzojavki se Čičerin hudo zameri, da se je preagnil s svojo ofenzivo proti Romunom in s tem pokazal slabost organizacije boljševiskov v Madžarski. Čičerin se zagovarja, da je Bela Kun napravil usodno napako, s katero je kompromitiral celo boljševisko gibanje.

OGRSKA USTAVODAJNA SKUPŠČINA.

LDU. Budimpešta, 4. avgusta. Ministrski svet je sklenil, da ostane neizpremenjen zakon o volilni pravici, ki ga je izdala Karolyjeva vlada, ter da se razpišejo volitve za ustavodajno skupščino.

BOLGARSKO - GRŠKA MEJA.

LDU. Bern, 3. avgusta. Jugoslovanski tiskovni urad poroča iz Pariza 2. avgusta: Predsednik teritorialne komisije Tardieu je predložil vrhovnemu svetu mirovne konference poročilo o bolgarskih mejah, kjer se izraža v ugodnem smislu za odstop Tracije Grški. Ameriški pooblaščenec White je predložil svoje pomisleke in naglašal, da Grška nima nikakih vladarskih pravic nad prebivalstvom Tracije, ki je bolgarske narodnosti. Bolgarom bi bil na ta način odvzet dohod k Egejskemu morju. Vsled teh dveh nasprotnih naziranj je vrhovni svet pridržal končno veljavno odločitev za poznejšo dobo. Zdi se, da se bo izročitev mirovne pogodbe Bolgariji precej zakasnila.

Sokolstvo.

Bratje in sestre!

Tam ob Kočevski Rinzi, kjer je bilo do nedavnih dni onemogočeno vsako življenje po narodnih družtvih, tam so danes naši sokolski bratje in sestre na živahnem narodnem delu. Naše ljudstvo po majih selih in večjih krajih se je vzdrnilo, še preboleva težko duševno stanje smrtne narodne obsodbe, še živi v omotici, ki so mu jo prizadejali mnogoletni hudi udarci kulturnega nasilja in gospodarske podrejenosti.

Ne poznamo maščevanja, nočemo vračati nasilja za nasilje, nestrpnost za nestrpnost, našemu, odtujenemu ljudstvu na poti v narodno smrt nudimo krepko rešilno roko, ki naj ga vodi po poti kulturne in gospodarske svobode. Naše dobrohotne moralne pomoči pa je lahko deležen v tujerodnem manjšinskem kraju vsakdo, ki je zmogel zvestobe v novi naši državi in ki je sposoben, da se nam približa in da se lojalno v svojem mišljenju in ravnanju prilagodi danim razmeram in položaju v nacionalni državi.

Sokol v Kočevju, ki je sam najglednejši občutljivi vrednost in slast svobode, je razvil v zadnjih mesecih veliko sokolskega dela in prosi, da se tudi drugo sokolstvo z njim vred veseli osvoboditve in razmaha naših narodnih sil na Kočevskem. Zato vabimo vsa župna in druga sokolska društva na naš župni izlet 17. avgusta v Kočevju, ki bo mogočna in široko zasnovana manifestacija sokolskih gesel in naše narodne volje in radosti. Jedro cele prireditve pa bo sokolska tekma in javna telovadba, zrcalo sokolskih moralnih in telesnih prizadevanj.

Bratje in sestre, pokažite kočevskim bratom in sploh našemu ljudstvu, ki se je dosedaj nahajalo v narodno ogroženem kovčevskem ozemlju. Zberite se vsi, ki nosite v svojih srcih ljubezen do sokolske ideje in njenih narodnih demokratskih in socialnih načel. Podkrepimo naš življen v Kočevskem, da vztraja pri delu. Dajmo našim ljudem pogum za nadaljno plodonosno življenje. Pokažimo narodu plodove trdega in resnega sokolskega dela v telovadnicah, da naš narod tudi na Kočevskem spozna in da dobi prepričanje in moralno oporo v spoznanje, da se vselej lahko zanaša na našo bratsko pomoč.

Za predstvedstvo Sokol. Župe Ljubljana I. O. Svaigar, Dr. P. Pestotnik, tajnik, starosta.

Ljubljanska Sokolska Župa. Župnega zleta br. sokolske župe Ljubljana I., ki se vrši na dan 17. avgusta t. l. v Kočevje naj se člani Ljubljanske sokolske župe udeležijo v čim največjem številu. Tako se glasi sklep župnega predstvedstva. Bratje! Sestre! Pozivljamo Vas, da se odzovete ter že sedaj pripravite župnemu predstvedstvu svoja imena da zamoremo zagotoviti za Vas obed, ki stane 7 kron za osebo. Pričakujemo točne prijave do najkasneje 10. avgusta. S prijavo pošljite obenem denar. Zdravo!

Sokol v St. Vidu nad Ljubljano. Bliza se naš dan; čas hiti in komaj ga dohitevamo. Večinoma vsa sokolska društva so že pokazala letos rezultate svojega dela. Tudi št. viški Sokol, najbolj ogrožen na jugoslovanskih tleh hoče pokazati prihodno nedeljo svoje delo. Telovadba morebiti ne bo dosegla prave sokolske dovršenosti, gotovo pa bo pokazala, da so tudi v St. Vidu tla, na kojih bo zorela telovadna vzgoja v svoji popolnosti. Sigurno bi bil St. Viški Sokol bližje želeli dovršenosti, da ni primoran vaditi na prostem pri zaklenjeni šolski telovadnici. — Sestre in bratje tekmujejo, četudi pri skrajno neugodnem vremenu med seboj, in smo trdno uverjeni, da bo nudila javna telovadba ljubiteljem sokolske telovadbe mnogo lepega užitka. — Po javni telovadbi sledi koncert »Ljubljanskega Zvona«, ki se je velikodušno odzval našemu vabilu. 70 pevcev v moškem in mešanem zboru naj prubudi v našem ljudstvu ljubezen do lepe slovenske pesmi! Ljubljanska vojaška godba bo nudila poslušnikom naša prireditve gotovo mnogo dušnem.

nega razvedrila. Prireditev se vrši v prekrasnem obširnem Matjanovem gaju v Vižmarjih, ki bo z mrakom električno razsvetljen. V zeleni prirodi — pod divnimi gabri paviljoni za jestvine, pivo, vino, slaščice, kavarno, bogat srečloval, šaljiva pošta itd., bodo zadovoljile želje slahernega posameznika. — Želimo le še to, da nam dajo bogovi lepo, jasno nebo. Zdravo!

Javna telovadba Sokola II. se je vršila v nedeljo, dne 3. t. m. v Hribarjevem gaju, ob ogromni udeležbi občinstva. Dopoldne ob 9. uri so se vršile skušnje za popoldanski nastop, ob 3. uri so se zbrala bratska društva pred »Mestnim domom« ter odkorakala z vojaško godbo na čelu v Hribarjev gaj. Ob 4. uri se je pričela javna telovadba in sicer so kot prve nastopile s prostimi vajami gojenke, 44 po številu. Sledile so proste vaje moškega naraščaja, 50, nato je izvajalo 36 članov obrtnega naraščaja skupine, sledile so proste vaje 24 članic, nato župne proste vaje 30 članov. Kot novost je nato nastopilo 18 gojenk s praporci na gredih. Sledila je orodna telovadba članov v 4 vrstah, nato skupne proste vaje moškega in ženskega vaditeljskega zbora in sicer 18 članic in 12 članov. Vse točke so bile dobro izvajane, posebno pa so ugašale skupne proste vaje moškega in ženskega vaditeljskega zbora ter pri orodni telovadbi vrsta na bradljah. Višek navdušenja pa je žela zaključna skupina, pri kateri je sodelovalo 199 oseb in ki je imela popoln uspeh. Vse točke je mnogobrojno občinstvo sprejelo z burnim odobravanjem, le žal, da je ta prostor že premajhen in da več kot polovica gledalcev ni bila deležna užitka, ki ga je nudila res uzorna telovadba. Končno je imel na zbrano članstvo in občinstvo starosta br. Fetič hratek nagovor, nakar je zaigrala vojaška godba himno »Bože pravde«. V prvi vrsti se ima društvo zahvaliti za lepe telovadne uspehe načelniku br. Ivanu Pavlinu ter njegovim vestnim pomagačem br. Florjancu, Primožiču in Kocjanu. — Po telovadnem sporedu se je razvijala živahna ljudska veselica, kateri je napravil prežgodnji konec dež. Med telovadbo in pri veselici je neumorno in vztrajno svirala naša domača vojaška godba pod spretnim vodstvom kapelnika g. Vlasaka. — Sokol II. je dostojno praznoval svoj veliki praznik — svojo javno telovadbo — upati pa je, da bo, čim mu bo odvezeta skrb za telovadnico, razvijal svoja krila še močnejše sebi in narodu v prid. Zdravo!

Izlet ljubljanskega in šišenskega Sokola v Radomlje. Ob veliki udeležbi Sokolov in civilnega prebivalstva, se je vršila v nedeljo sokolska prireditev v Radomljah, ki je imela v prvi vrsti namen pomagati mlademu Sokolu k krepkemu poletu. Dasi je nagajal dež, vendar se je vršila cela prireditev ob najlepšem vremenu. Ob prihodu v Jarše so pozdravili došle goste Sokoli iz Radomelj, po pozdravu je bil takoj odhod v prijazen kraj Radomlje. Priključil se je še Sokol iz Domžal, od druge strani pa je prišel v lepem številu Sokol iz Kamnika. V Radomljah je v vznešenih besedah pozdravila Sokolstvo gđ. Jerajeva. Po pozdravu se je vršila na lepem prostoru javna telovadba, kateri je mnogobrojno občinstvo sledilo z vidnim zanimanjem in ki je v vsakem oziru prav dobro izpadla. Ob povratku v Ljubljano se je vili dež, ki pa ni mogel več pokvariti dobrega uspeha. Mlademu Sokolu pa želimo obilo uspeha na nadaljni poti.

Primorski Sokolski Krožek javlja članstvu, da se udeležijo v nedeljo 10. avgusta t. l. javnega nastopa br. društva »Sokol« v St. Vidu pri Ljubljani. Kraj in ura zbirališča se pravočasno objavi. Zdravo! — Tajnik.

Dnevne vesti.

Pozdravljen v domovini! Te dni je prišel v Ljubljano g. Tomo Šorli, prej notar v Podgradu v Istri, goriski rojak. Pričetkom vojne je moral v Galicijo, prešel je k Rusom ter pozneje sodeloval v naših organizacijah v Rusiji. Skupaj z dr. Marušičem sta prišla pozneje v Srbijo, udeležila se slavnega umika skozi Albanijo in prišla najprej v Rim, potem v Pariz in še delj. G. Šorli je postal član Jugoslovanskega odbora in je do sedaj sodeloval pri njegovem delu. Zasluzenega rokaja najpopolneje pozdravljamo ob povratku v domovino in mu kličemo prisrčen »dobrodošel!« — Kakor čujemo, se vrne v domovino v kratkem tudi g. Mihael Vošnjak, ki se nahaja danes v Collonge sur Terriet ob ženevskem jezeru. Imenovani je med vojno v inozemstvu obilo podpiral potrebne emigrante ter posredoval za ameriške podporne organizacije. Čestitljivi starosta slovenskih politikov, ki je že od vsega začetka imel pravilno politično orientacijo, bo izprva bival v Rogaški Slatini, odkoder je l. 1915. odšel v inozemstvo. — Tudi člani naše delegacije (gg. tajnik Bogomil Vošnjak, eksperti Drago Marušič, Iv. M. Čok, Ivan Mačkovšek in drugi) se v doglednem času, še tekom poletja, vrnejo v domovino, ki jih bo potrebovala. Imenovanja v zdravstveni službi. Minister narodnega zdravja je imenoval dr. Vinka Železnikarja primarjem Obče javne bolnišnice v Slovenjem Gradcu in okrožnim zdravnikom za zdravstveno okrožje Slovenjgradec.

dr. Ljudevita Krambergerja okrožnim zdravnikom za zdravstveno okrožje Sv. Lenart v Slov. Garicah, severni del, ter je premedil okrožnega zdravnika dr. Ivana Tavčarja iz Ormoža v Središče. Dalje je imenoval kancelista Obče javne bolnice v Mariboru Franceta Goloba, upraviteljem hiralnice v Voiniku in pomaknil upravitelja Josipa Stegnarja v službovanje dodeljenega zdravstvenemu odseku za Slovenijo in Istro v Ljubljani, v 5. plačilno stopnjo IX. čin. razreda in upravitelja Obče javne bolnišnice v Celju, Ivana Prekoršja, v 2. plačilno stopnjo X. čin. razreda.

O nedeljskih izjredih v Trstu piše med drugim večerajšnja »Edinost«: »Razum otrok in mater, ki so od strahu padle v nezavest, je bilo veliko ljudi težko ranjenih. V kolikor smo mogli doslej ogotoviti, so bile te osebe ranjene: Viktor Maurich, Silvij Pagliaga, Peter Ivanjsevič, Jurij Zaller, Mario Chiedigo in Martin Crivicich. V vojaško bolnico so bili prepeljeni: dva karabinerja, dva berzalierja in dva »ar« dila, v mestno bolnico pa Fran Pagliaga (zadet v rebra od kroglice), Ivan Ferluga (ranjen v glavo s kamnom), berzalier Josip Auriglo (ranjen s puškinim kopitom), Roman Gasparidis (ranjen v nogo), berzalier Rikard Pisone (zadet od kroglice v laket) in Karel Campounour (ranjen s puškinim kopitom na glavo). Velik del poročila je laška cenzura pobelila.

Srbski dijaki s Francoske. Druga skupina dijakov iz Francoske se odpleje danes po železnici iz Lyona. Potovale bo preko Italije.

Sirote. Včeraj je došla s parnikom iz Smedereva skupina dečkov, ki so izgubili v vojni reditelje. Deca je iz okolice Leskovca in je namenjena v dom za siromašne deca.

Nove trgovske šole. V Skopju in Bitolju so bile otvorene trgovske šole. Posvetovanja profesorjskega društva o novem učnem načrtu za srednje šole se udeležuje tudi načelnik ministrstva prosvete gosp. dr. Vladimir Petković, ki se mudi že dalje časa na Bledu.

Napredno gospodarsko društvo za poljanski okraj naznanja, da ni v nikakem stiku z »Odborom poljanskih fantov« in njih veselico. Društvo priredi svojo občajno letno veselico koncem tega meseca. Natančni spored objavimo pravočasno.

Skandal! V prid šentjakovski javni ljudski knjižnici, torej v slovenski kulturi namen, se je priredil v nedeljo teden šentjakovski semen, za katerega sta požrtvovalen gospod in gospodinja pobirala darila, skoraj nikjer nista zastopila potrkala, ker ljubljanski trgovci vedo ceniti pomen ljudske izobrazbe, ki so je trgovski nastavljeni, zlasti vajenški naraščaj deležni v naših ljudskih knjižnicah. Zato jim gre zahvala in priznanje. Našla se je pa ljubljanska tvrška, ki slove kot slovensko podjetje, ki je pa bila toliko nesramna, da je slovenskemu društvu v kulturne namen »darovala« pruski železni križ ter brožo z napisom »Mein Liebstes gab ich für's Vaterland« seveda s pruskim križcem. To je škandal, da mu ga v sedanjih razmerah pač ni para! To je grdo izjemanje narodnega čuta, ker je pruski križec s svojimi frankfurtskimi barvami veleizdajalski protidržavni znak! Ako povemo, da je ta narodna tvrška Franc Čuden v Prešernovi ulici, se ne bomo prav nič pregrešili proti taktu in objektivnosti, ker je tako nesramnost treba z vso odločnostjo javno ožigosati. »Dar« je v šentjakovski knjižnici ob knjižničnih urah na upogled. — Kakor čujemo, je ta firma v še večjo svojo reklamo tudi orlovsko organizacijo pretekli teden obdarila s takim darilom.

Iz Spodnje Šiške. V četrtek 7. tega meseca se vrši ob 8. uri zvečer sestanek v telovadnici ljudske šole. Razpravljalo se bo o električni razsvetljavi. Blagovolitne se polnoštevilno udeležijo tega sestanka v prvi vrsti hišni sestanki iz Sp. Šiške in drugič sploh vsi zainteresirani, da se vendar more prijeti enkrat od odločitve pridobiti za Sp. Šiško neobhodno potrebno električno razsvetljavo.

Volkuljo je ustrelil dne 31. julija t. l. gospod Anton Rudež, graščak v Ribnici. V svojem lovišču v Veliki Gori je čakal srnjaka, ko se mu pokaže na kakih 200 korakov stara volkulja. Z dobro merjenim strelom jo pogodi baš v srce, da obleži na mestu. Mladiči so sicer v bližini cvili, niso se pa pokazali iz goščave. Volkovi so se po ribniški Veliki gori precej razpasli v kljub temu, da so lovci neumorno za petami.

Vremensko poročilo.

Vilina nad morjem 300-2		Srednji značilni tlak 730 mm			
Avgust	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
4.	2. pop.	736.3	23.0	sl. izg.	del. oblak
5.	9. zv.	737.3	18.7	sl. izg.	brezvet.
6.	7. zj.	738.2	16.4	sl. sv.	več. oblak

Padavina v 24 urah 0.0 mm.
— Srednja večerajša temperatura 19.2°, normalna 19.3°. Vremenska napoved za jutri: Lepo vetrovno brez padavin.

Kultura.

Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Danes ob dvajseti uri skupna vaja. Naj je nihče ne zamudi. Odbor.

Umetniška propaganda je izdala serijo razglednic po originalih Frana Krfa. Predstavljajo: »Martin Krpan, Sola, Gruda, Kosci, Vesna, Materl. Koncert, ki so ga priredili 30. mal. srpana v Rogaški Slatini gg.: operni basist Hugo Zathay, violinski virtuoz Rihard Zika in pianist - skladatelj Janko Ravnik je nad vse pričakovanje občinstva najsilnejše uspel. Zbog mojstrskega izvajanja vseh točk se je navdušenje poslušalcev stopnjevalo od točke do točke ter so umetniki želi za podan resnično visok umetniški užitek res iskreno pohvalo občinstva. — Kakor izvem, nameravajo umetniki posetiti v kratkem tudi Bled, za kar jim bodo tam mudeči se letoviščarji gotovo zelo hvaležni.

Březina in Noblova nagrada. Francoska zmaga odpira francoskemu jeziku in književnosti nove in veličastne razglede. Vse te nove dežele osrednje in iztočne Evrope, ves ta pestri konglomerat plemen in narodnosti, ki jih je vsenemška nadutost hotela združiti pod imenom »Mitteleuropac«, se odločno odpira francoskemu vplivu. Sicer moramo poudariti resnici na ljubo, da v nekaterih teh deželi ni bilo treba šele pobede, da bi dale svojo misel in svojo dušo Franciji. Čehi n. pr. niso čakali na 1918., da bi ljubili in proučevali naše umetnike, mislece in pesnike. Gojili so od nekdaj za naš jezik vneto prijateljstvo, toda to prijateljstvo postaja češčenje spojeno s proslavo zmage, ki jim je dala neodvisnost. Na potovanju po Čehoslovaki v sušcu in malem travnu me je osupnila gorečnost teh čustev.

Vsa čehoslovaska mladina, moški in dekleta, se hočejo naučiti danes francosčine, tako da najsikromnejši profesorji francosčine ne vedo, koga bi poslušali. »Deset ur zasebnih lekcij po 8 K dajem na dan, mi je pravil eden njih v Brnu. Ob delavniških nisem prost niti četrt ure. Davi pa me je bogat meščan prosil, naj mu dovolim še eno ur konverzacije ob nedeljah.«

Nepotrebno je poudarjati, kako začelo in blagodejno širitev obeta francoskemu duhu ta udanost francoskemu jeziku. Vendar opozoriti moram svojo rojake na pogosto izrečene želje Čehoslovakov, da se tudi mi Francozi začnemo zanimati za njih prosveto, ki šteje nekaj velikih prozajikov in pesnikov, kakor tudi velikih slikarjev in glasbenikov. V Parizu poznamo enega češkega slikarja (Mucho), ki se je nastanil tam. Čemu pa se niso nikoli igrali v Parizu Smetanove »Prodane neveste«, zakaj se ni našel založnik, ki bi po vzgledu angleških in nemških knjižarjev dal prevesti glavne češke pisatelje? In res (pravi literarni kritik Maurice Muret), kar sem mogel spoznati češkega slovstva po raznih dostopnih prestavah, je popolnoma vredno čitnija. O priliki izpregovorim par besedi o romanopisih, danes podam nekoliko opomb o poetih. Poleg Vrchlickega in Sove se odlikuje osobito Otakar Březina, rojen 1868. Živi v skromni moravski vasi kot učitelj. Kakšno nasprotje med neznatnostjo okoliša in neizmernostjo spiritualističnega sna, ki se ovaja v čudovitih simbolih Březinove poezije!

Pražki profesor Jelínek je izdal dobro knjigo »Sodobno češko slovstvo« s predgovorom franc. prof. Ernesta Denisa, ki posebno poudarja »resnicoljubje«, narodno strast Čehov od pamitive Čeha: Češka je dežela Jana Husa in Husov duh se javlja v vseh velikih možeh tega plemena. Jelínkovo delo bo marsikomu pripomoglo razumeti Březinovo poezijo.

Březina ovaja narodno tradicijo s nekam megleno gorečnostjo svojega misticizma, s svojo žejo spoznati nepoznano, z globoko verskim tolmačenjem velike in vzemirjivne tajne. Prevodi sicer izgubljajo vrlino njegove oblike, toda človek je dejansko ganjen po slapu metafor, ki se razvija v njegovih kiticah. Tako izobilje in sijaj se nahaja samo pri največjih: Walt Whitman, Verhaeren, d'Annunzio v »Laudic«... Březinovi prijatelji bi radi videli, da bi njih narodni bard peval poslednjem trpko. Sanjajo o tem, da bi se mu priznala Noblova nagrada za literaturo. Ta cena nikakor ne bi bila neumestna v čistih in pobožnih rokah velikega lirčarja »Tajinstvenih daljavc« in »Vetrov od tečajev«. Stockholmska Akademija, ki ima nalog prisojati bogato mano po izumitelju dinamita, bi proslavila sama sebe, ako bi počastila Březino. Znano je, da mora Noblova cena za slovstvo nagraditi »izrazito idealistično« delo. Zaman bi se iskalo v današnjem pesništvu delo, ki bi bolje odgovarjalo tej opredelbi nego Březinovo. Zares pravično bi bilo, da se prizna Noblova nagrada poetu enega teh mladih narodov, ki so pokazali tolikšen idealizem v svojem boju za obstanek. Ako odkljuje Březino, bo Stockholmska Akademija ob enem odklivala plemenito odločnost Čehov, ki so vsatili takorekoč od mrtvih k novemu življenju. Pred 50. leti so praški teatrali edini go-

vorili češčino. Češčina je danes jezik, v katerem izraža Březina svoje globoke ideje. Ta napredek zasluži, da se posveti pred svetom. A. D.

Gospodarstvo.

Promet s Romunijo. Radi slabih prometnih razmer je za sedaj izvoz in uvoz v Romunijo nemogoč.

Javna dražba vprežnih konj. V četrtek, dne 7. avgusta t. l. popoldan od 3. ure dalje se bodo prodajali na javni dražbi v Ljubljani na Zelenem hribu vprežni konji.

Cene za letošnje seno in slamo. V četrtek, dne 31. pr. m. se je vršilo v Celju zborovanje Zveze trgovcev s senom na Spod. Štajerskem, katerega so se udeležili zastopniki vseh večjih senških trgovin v deželi. Na zborovanju so se določile emotne nakupne cene za letošnje seno in slamo. Ugotovilo se je, da kupujejo nekateri prekupci seno po 10 K do največ 20 K, s čemur pa niso niti kriti stroški producenta vzprijčo obstoječih delavskih mezd in splošne dražnine. Po jaslanju kmetijskih strokovnjakov in upoštevajoč zahteve konzumentov se je sklenilo določiti nakupno ceno za seno največ na 30 K, postavljeno k trgovcu, za škopno slamo 19 K in navadno slamo po 17 K metrski stoč. Cena je torej ostala ista kakor leta 1918. Ta nakupna cena je za organizirane trgovce s senom obvezna in ostane v veljavi do javnega preklica.

Ustanovitev podružnice Nemško-avstrijskega urada za trgovski promet v Ljubljani. Za olajšavo in spopolnitev kompenzacijskih pogodb med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in Nemško - avstrijsko republiko se je v Ljubljani ustanovila podružnica Nemško - avstrijskega urada za trgovski promet, katere podružnica ima nalog s Centralno upravo za trgovački promet za inozemstvom v najbližji stiki delovati na brzo in natančno izvršitev starih kakor tudi za pripravo novih pogodb. Ustanovitev gornjega urada se je izvršila s sporazumom in dovoljenjem celokupne narodne vlade v Beogradu in deželne vlade v Ljubljani kakor tudi v smislu antante, posebno Amerike, katere države delujejo na to, da se kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev zadostno s potrebnimi industrijskimi izdelki in Nemška - Avstrija pa z neobhodno potrebnimi živili in surovinami preskrbi, ker današnja valuta nikakor ne pride v poštev kot protivrednost tako važnega in potrebnega blaga za omenjene dežele. Razumno je, da je dobava surovin in vseh drugih predmetov pri antanti zelo težavna, ker manjka potrebna kreditna podlaga, tako da se zamore temu stanju samo na ta način opomoči, da si državi nasprotno pomagata z menjavo blaga. Trgovačka uprava ima že delj časa ekspozituro na Dunaju in je z ustanovitvijo podružnice Nemško - avstrijskega urada v Ljubljani spopolnjen namen prvotne organizacije. Za olajšavo dobave kompenzacijskega materiala si omisli omenjeni Nemško - avstrijski urad razstavo kompenzacijskih predmetov. Pisarne se nahajajo na Resljevi cesti št. 1/II. nadstropje. Promet za stranke in pojasnila od 10—12 ure dopoldne ob delavnikih.

Jugoslavenski kompas. Te dni se razpošiljajo vprašalne pole na posamezna županstva, da jih ista izpolnijo in potem s povratnimi omoti uredništvu za slovenski del Jugoslavenskega kompasa: Gospodarski pisarni dr. Ivan Černe v Ljubljani, vrnejo. Ker centralna vlada v Beogradu, kakor tudi vse pokrajinske vlade priznavajo veliko vrednost tega dela za celo državo, se naprošajo tudi čez župni uradi in p. n. šolska vodstva, da gredo županstvom na roke pri sestavi in izpolnitvi vprašalnih pol, ker je od točne izpolnitve teh pol odvisna porabnost in vrednost celoga dela. Kompas bo v svoji celoti služil vsakemu podjetniku, vsem uradom, znanstvenikom in prostim poklicem. Za propekt se je obrniti na Gospodarsko pisarno dr. Ivan Černe v Ljubljani.

Razne stvari.

* Letalski rekord. Novo prometno letalo elektriške družbe berlinske je na svojem oficelnem preizkušnem poletu dne 30. julija s 8 osebami doseglo višino 6100 m in s tem nov svetovni rekord LDU.

Najnovejša poročila.

PRIBODNIJI MINISTER SAOBRAČAJA? Beograd, 4. avgusta. V političnih krogih se širi vest, da postane minister saobračaja sedanjí delegat ministrstva za saobračaja v Bozai, g. Jelíć.

RAZNE GOVORICE O REŠITVI KRIZE.

Beograd, 5. avgusta. Današnji »Jutarnji List« prinaša: »V krogih Narodnega kluba se opaža taktika, da bi se ustvarila pogodna koalicija z demokratimi. Oni baje pristajajo na to, da vstopijo v koncentracijski kabinet s demokratimi pod pogojem, da sestavi vlado g. Marko Trifković«.

WILSON SE VEDNO OBLJUBLJA. Zagreb, 5. avgusta. Zagrebški »Osor« ima vest iz Beograda: Splitaki skup dr. Paríć je obvestil prestolonaslednika o svoji avdiciji pri Wilsonu. Wilson da mu je rekel ob razstanku: »Jaz bom Vašo pravično stvar branil najenergičnejše«.

NAŠE OKUPACIJSKO OZEMLJE. Paris, 2. avgusta. Vrhovni zavezniški svet je odredil na svoji večerajšnji seji, da se jugoslovanska okupacijska zona v Prekmurju in Baranji razširi. (Laške vesti pravijo: Pet naših predlogov je vrhovni svet odbil, pristal pa je na majhno rektifikacijo mej v Baranji.)

Polzvedbe.

Izgubila se je srebrna ženska ura na poti po Zaloški cesti, trg Taboz, Slomškova ulica do Gospodarske zveze. — Ura je drag spomin, in oseba, ki jo je izgubila, revna, zato se poštenj najditelj prosi, da vrne ura in jo prinese v Gospodarsko zvezo, v pisarno, kjer doliči tudi primerno nagrado. Marija Glavič.

Prosim, če mi kdo ve sporočiti na upravništvo »Slov. Naroda«, kje se nahaja sedaj Jožef Cvetrežnik, Avče p. Ročinj, Primorsko.

Gospod bančni uradnik N. se pozivila da takoj dostavi izposojeni dežni plašč nazaj v gostilni h Konciji (Šiška) kjer si ga je izposodil.

Katja Stopar išče svojega moža Janeza Stopar, ki je bil zadnjega časa pri svoji sestri Mariji Cigoj v Vel. Zabljah št. 33 na Gorškem. Kdor bi vedel kaj o njegovem sedanjem bivališču, naj sporoči to Stoparjevi ženi, Sarajevu, Tahtali št. 17.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnika in tisk »Narodne tiskarne«.

Poslano.

Pojasnilo mojim stanovskim tovarišom in tovarišicam.

Pred nekaj meseci sem bil v veliki zadregi. Troje mojih prvovrstnih uslužbencev mi je popolnoma brez vzroka in nepriznane odgovorilo službo. Zadržati jih nisem mogel in tudi ne hotel, ker so si baje dobili drugje boljše službo. Kasneje sem zvedel, da mi je vse te uslužbenke na pravičen ali nepravilen način, ki med obrtniki ni v navadi, prevzel gosp. Ivančič, ki je takrat prevzel kavarno »Kasino«. Mirosluben človek sem in ne maram nobenih prepirov. Zato sem molčal ter mimo trpel, dasi se mi je na v obrtniškem poklicu naravnost nenavaden in nečuten način izvajalo kar tri uslužbenke.

Med tem je poteklo zopet nekaj časa. In zgodilo se je, da sem bil moralno prisiljen kot človek in sorodnik, da sprejemam nazaj v svojo službo dekleta, ki ga je preje izvajal v službo gospod Ivančič. Tudi sedaj sem molčal. Dne 15. julija 1919 je imela občni zbor »Zadruga gostilničarjev in kavarnerjev«. In na tem zborovanju je imel gospod Ivančič žalosten pogum, prošiti gospoda obrtnega nadzornika za zaščito pred — mano, češ, da mu hočem prevzeti eno izmed njegovih uslužbenk. Vstal sem takrat in pojasnil zadevo. Gospod obrtni nadzornik je na moje pojasnilo pred vsem zborom jasno izjavil, da ga je gosp. Ivančič hotel in skušal splesti na led.

Ker pa takrat niso bili navzoči vsi stanovski tovariši in tovarišice, se čutim moralno obvezanega, da javno pojasnim svo stvar. Dekle, ki mi jo je izjavil v svojo službo gosp. Ivančič, je moja nečakinja, ki sem jo vzel v svojo hišo kot malo dete, jo vzgojil in jo tudi izveščal v svoji obrti. Sposobna je, pridna je in zanesljiva. Ko je odšla od mene, ji nisem mogel in tudi ne hotel braniti, misleč: naj si poskusi svojo srečo. Ko pa sem videl, da deklet vsled slabe hrane, vsled naporenega dela — saj je bila menda edina v kavarniški stroki popolnoma izveščana, sila vidno peša, hira in boleha, sem kot njen sorodnik in varuh zahteval, da zapusti službo in se vrne k meni domov in pri tej svoji zahtevi sem vztrajal tem bolj, ko ji je gosp. Ivančič obljubljaj, da bo kuharica zanjo docela separatno kuhala in da ji bo odkazal posebno sobo v njem stanovanju!

Tako je bila stvar. Da-li sem postopal prav kot človek, kot stric in varuh, o tem pa prepustam mirne duše in čiste vesti sodbo svojim stanovskim tovarišem in vseh javnosti.

Karol Polajnar, lastnik kavarne »Prešeren« v Ljubljani.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

MATTONI-JEVA
GIESHÜBLSKA
PRONAKISLA VODA

Ildrijske čipke. Proda se ca. 3000 me-
trov idrijskih čipk. —
Naslov pove upr. Slov. Nar. 7552

Proda se trčalnica za med in čebele
pod „Čebele/7646“. upr. Sl. Nar. 7646

Za izmenjavo imam približno enajst
tisoč italijanskih lir. —
Naslov pove upr. Slov. Naroda. 7645

Proda se osebni avto Ljubljana, Sod-
na ulica 11. l. nad-
str. levo. 7640

Plašči in zračne cevke za kolo napro-
daj pri slugi
hotela Strukelj. Mirovno blago. 7650

Ugodna prilika. Prodasta se dva nova
gramofona in bicikelj
v dobri stanju. Vič št. 16. pri gostini
Rozetnik. 7555

Pozor, trgovci z dežele! Proda se
terzijskega blaga. Seunig, Kongresni trg
št. 9, desni vogal. 7556

Soho s hrano event. brez nje išče
uradnik za takoj event.
od 16. sept. naprej. Cenj. ponudbe pod
A. Petelin, Jadranska banka 7558

Stanovanje s hrano išče dva učenki
s prihodnjim sol-
skim letom. Ponudbe na upravnishvo
Slov. Naroda pod „Sestri 7644“. 7644

Gostilničarji! Proda se gostilniška
hiša in zemljišče na Sp.
Stajerskem v prometnem kraju. Naslov
pove uprav. Slov. Naroda. 7632

Dva močna trgovska učenca išče tverd-
ka Rudolf
Pevce v Mozirju. Pogoj: poštno mesto
hiše z dobriimi izpričevanji. 7539

Sprejem dva pridna blapca proti
dobri
hrani in plačilo. Košenina, Kolodvorska
ulica št. 6. 7542

Prodaj več motornih koles, tovrni
s priklonim vozom znamke
Franc. — Florjancič, Šelenburgova ul. 6.
7447

Proda se par novih ženskih nizkih
čevljev št. 38. par belih št.
38 in nekaj ženske obleke. Istotam se
oddasti 2 napisni tabli. Naslov pove
uprav. Slov. Naroda. 7559

Stanovanje s hrano išče visokošolec
pri boljši rodbini
če mogoče s klavirjem. Plača se delo-
ma v živilih. Ponudbe pod „Klavir/
7582“ na upr. Slov. Naroda. 7582

Sveže maline se kupijo v vseh mno-
žinah. Ponudbe na De-
stijacija esenc in izdelovanje sokov Potnik
Srečko, Ljubljana, Slomškova ul. št. 27
7251

Prodajalnik izurjen v trgovini z me-
šanin blagom išče mesta
v Ljubljani ali na deželi. Ponudbe
pod „št. 101“ na upravnishvo Sloven-
skega Naroda. 7647

Tecarji kakor tudi več učencev se
sprejme proti dobremu plačilu v
trajno delo. Anton Steiner, mestni
teatarski mojster, Ljubljana, Jer-
nova ulica št. 13. 4844

Slovenski odvornik na kmetih na Sp.
Stajerskem želi
samostojnega koncipijenta pod
ugodnimi pogoji. Dopisi na uprav.
Slov. Naroda“ pod „odvornik/7487“
7487

Kuharica se sprejme takoj v službo
na orožniški postaji. Sva
dva moža, včasih tudi trije. Plača po
dogovoru. Ponudbe na upravnishvo
Slov. Nar. pod „Orožniška postaja 7625“
7625

Na prodaj: industrija za cemen-
to, izdelke, lepa hiša
za stanovanje, stroj, motor, skladišče
in drugo. — Naslov pove upravnishvo
Slovenskega Naroda“. 7614

Rudniško ravnanstvo trboveljske
premogokop-
ne družbe v Rajhenburgu sprejme
proti tukajšnjemu nastopu gospodinj-
ve, večjo slovenskega in nemškega jezi-
ka v govoru in pisavi, slovenske ste-
nografije in stroje. Reflektantje naj
se zgledajo pri reprezentaciji trb.
prem. družbe v Ljubljani. Knaflova
ulica 18. a. Prinesite se s seboj izpri-
čevala ali pa prepise usposobljenosti.

Proda se pritična hišica z 250 sež-
njem dobro
obdelanega vrta za zelenjav v Trnov-
skem predmestju, posebno pripravno
za izvoška. Pojasnila daje gostilna
Novak v Konjšal ulici 12. 7602

Traži se valjana i sposobna kuharica
za eno samo tvojico koja je
u dogradnji kraj Zagreba. Kao pomoć
stoji joj na razpolaganje: dvije služav-
ke i jedan sluga za vodu in drva. Po-
četna plaća K 150.—. Nosimo troško-
ve puta. Samo sa dobrima svedoča-
ma i one koje žele imeti stalno mesto
neka se obrate na K. Rabus i sin tvor.
suh. mesnate robe u Zagrebu. 7626

Mala hiša v sredini mesta z lepim
razgledom se prodaja. Naslov
pove upr. Slov. Naroda. 7651

Proda se radi selitve več železnih pe-
ci in gasperkov ter ptičje
kletke Tržaška cesta št. 11. 7598

Damsko kolo, dobro ohranjeno, se
prodaja. Ogledati od 2. do
4. Franca Jožeta cesta 5 I. nadstr. desno.
7642

Kupim hišico z vrtom v Ljubljani ali
v nje bližini.
Ponudbe pod „Kupim 7653“ na uprav-
nishvo Slov. Naroda. 7653

Oficirske monture, dobro ohranjene so
po nizki ceni na-
prodaj. Vpraša se: Vegova ul. 10 I. nad.
7636

Žganijski kotel od 60 — 100 litrov
vsebine, že rabljen,
se kupi. Ponudbe s ceno na J. Novak
Glinice 20 pri Ljubljani. 7523

1500 K dobi kdor mi preskrbi lepo
stanovanje v Ljubljani s 4
do 6. sobami. Ponudbe na upravnishvo
Slov. Nar. pod „I. K. 7641“. 7641

Trgovci! Proda se trgovska hiša eno-
nadstropna in zemljišče na
Sp. Stajerskem, v prometnem kraju.
Naslov pove upr. Slov. Naroda. 7633

Dva pisalna stroja skoraj nova, znam-
ke Commercial
in Neusesles se ceno prodasta. Florjancič
Šelenburgova ul. 6. 7557

Koba (kabinet) tudi brez postelje v
mestu iščem za takoj ali pa do
10. avgusta proti dobri nagradi. Ponud-
be pod „Kabinet/7597“. 7597

Popravila žepnih ur, zlatnine in sre-
brnine sprejme F. Cuden Sin
— nasproti glavne pošte v Ljubljani.
Točna in solidna izvršitev. 5531

Išče se popolna oskrba za dečka iz
plačilo eventualno v naravnih. Po-
nudbe na upravnishvo Slov. Naroda
pod „dobra vzgoja/7519“ 7519

Išče se popolna oskrba za 2 deklici
od 14 — 16 let iz boljše hiše. Ponu-
be na upr. Slov. Naroda pod „dobra
vzgoja/7518“ 7518

Pisarniške mize priproste, kakor tudi
najfinije izvrše pri
tvrdki Brata Sever, zaloga pohištva in
tapetniška delavnica, Ljubljana, Koli-
zej. 7533

Išče se delavnica ali manjši lokal bolj
v sredini mesta za
takoj ali november. Ponudbe pod
„Lokal 7649“ na upr. Slov. Naroda.
7649

Dva brivska pomočnika želita nasto-
piti kondicijo
v Ljubljani ali okolici. Stara sta eden
19 let, drugi 25 let. Dobra delavca.
Naslov pove upravnishvo Slovenskega
Naroda. 7638

Knjigovodkinja samostojna, popolno
ma izveščana v vseh
pisarniških delih, ki ima tudi veselje
do trgovine, se sprejme takoj. — Po-
nudbe na poštni predal št. 38, Ljubljana
7496

Trgovski sotrudnik, dober železninar,
se sprejme takoj
v trgovino specerijskega in železnin-
skega blaga. Le taki naj se oglašijo
pod „Jugoslavija/7540“ na upr. Sloven-
skega Naroda 7540

Moderno spalnico in jedilnico
dobro ohranjeno kupim iz druge
roke. Ponudbe z označbo cene pod „Mo-
derna oprema/7553“ na upr. Sloven-
skega Naroda. 7553

Soho z električno razsvetljavo išče
s prvem septembrom mlad akadem.
nabran distingviran gospod pri pri-
merni obitelji. Ponudbe pod šifro:
„Samec/7606“ na upravnishvo „Sloven-
skega Naroda“. 7606

Korespondentinja, večša stenografija
in stroje. Reflektantje
in stroje. Reflektantje naj se zgledajo
pri reprezentaciji trb. prem. družbe
v Ljubljani. Knaflova ulica 18. a. Pri-
nesite se s seboj izpričevala ali pa pre-
pise usposobljenosti. 7630

Kupi se ali vzame v najem večja
trgovina v prometnem kraju na Kranj-
skem ali Stajerskem. Ponudbe
na upravnishvo Sloven. Naroda pod
„Večja trgovina/7631“ 7631

Stanovanje v Sarajevu, obstoječe iz
4 sob, kopal-
nico, električno razsvetljavo, plinom
itd. proti zamenjavi stanovanja s 3
sobami v Ljubljani. Medsebojna za-
menjava pohištva po dogovoru. Več
se poizve v Ljubljani, Gradišče 10, pri-
tičje od 13. do 14. ure. 7643

Odda se po ugodni ceni dobroohranjen
pisalni stroj
sistem „Yost“. Stroj se lahko ogleda
vsak dan v pisarni tvrdke Kmet & Komp.
na Marija Terezije cesti št. 8. 7587

Agenturna in komisijska tvrdka
M. Dimić
Zagreb, Jurišićeva ul. 24. Tel. 19-16.
nudi 7594

moko, pšenico,
koruzo, ječmen,
na debelo po dnev. cenah.

Oblastveno konces. zavod za po-
končev. podgan, miši in mršesa.

Blatelskova cesta poleg deželne vlade
se priporoča v pokončevanje podgan, mi-
ši, škurkov, rusov, stenic, moljev itd. z
različnimi novoinzajdenimi povsem za-
nesljivimi sredstvi v zvezi s posebno
metodo. Uspeh zjamčen. Spričevala na
razpolago. 7388

Žensko zdravilišče
drž. toplice Dobrna pri Celju
(preje Neuhaus bei Cilli, Steier-
mark) vrecel izredno bogat na
radiju in ogljikovi kislini,
Maj - oktober

Trstike
za štukaturo

kupuje „Zadruga gradjevni podnež-
nika za nabavu i proizvodnju gradiva
Zagreb, Starčevićev trg 7 ter prosi
za brzojavne ponudbe. Brzojavni na-
slov: Material, Zagreb, Telefon
12 — 32. 7589

„Erdal“
čistilo za čevlje,
Ia voščeno bla-
go SI po K 32-60,
S II po K 22-60
tueat, vsako mno-
žino ponudi
Družba za promet petroleja
Z. O. Z. 7627

Parfumerije Mem
in
priprave za britje,
upognjeni aparati Mem
in posebne klinje Mem.
Nakupovalci za Jugosla-
vijo naj se obrnejo na na-
šo mestno pisarno Dunaj
(Wien), I., Lobkowitzplatz 1
M. E. Mayer,
Zahtevajte liste za na debelo
in specialne ponudbe. 7629

Zaradi dopusta osobja
ostane trgovina od 3. do 17. av-
gusta 1919 zaprta. 7531

Kupujem staro lito železo
vsako množino. Ponudbe pod šifro: „Lito železo/7362“ na
upravnishvo Slovenskega Naroda. 7362

Naznanilo.

Cenj. gg. naročnikom kakor tudi sl. občinstvu sploh naznan-
jam, da sem svojo brivnico Pod Trančo 1. (zraven čevljarskega
mesta) s l. t. m. opustil. Izrekam tem potom vsem posebno pa
stalnim naročnikom za njih cenj. zaupanje oz. trajno naklonje-
nost pristočno zahvalo. Obenem naznanjam, da bom obstoječo tr-
govino lasničarskih izdelkov in toaletnih potrebščin istotam vodil
še tudi za v naprej in se tudi za v naprej najtopleje priporočam.

Štefan Strmol
Ljubljana, Pod Trančo 1.

Kontoristinja

s prakso, popolnoma zmožna stenogra-
fije, stroje. Reflektantje naj se zgledajo
pri reprezentaciji trb. prem. družbe
v Ljubljani. Knaflova ulica 18. a. Pri-
nesite se s seboj izpričevala ali pa pre-
pise usposobljenosti. 7615

Specerijsko
kolonijalno in
prekomorsko
blago
najceneje in najbrže kupujete
od poznate veletrgovine ::
Izidor Schollera sin
Zagreb, Vlaška ul. 21.
Telefon 108. Utemeljeno 1883.
Zahtevajte cenik!

Kupi se želak. Ponudbe na tovarno
Ljubljano. v Zg. Gmejninih nad
7419

Gustava Meyrinka roman
GOLEM
izide v kratkem v založbi Umet-
niške Propagande. 7639

Sprejme se takoj
mlajši sluga
v Kino Ideal.

Josip Jug
stavbni in pohištveni
:: pleskar in ličar ::
Rimska cesta št. 16.
naznanja, da še vedno dela s pristnim
blagom.
Izvršitev točna. Zmerno cene.
Za vsa izvršena dela jamčim dve leti

Konjak
Za oslabele vsled starosti, proti slabostmi
v želodcu in proti gubitku telesne moči,
je **stari vinski konjak** pravo oživ-
ljenje. Razpošilja dve pol litrski steklenici,
franko pakovanje, za 60 K. 5848

Benedikt Herti,
graščak na graščini Golč pri Konjicah
Stajersko.

Parfumerije Mem
in
priprave za britje,
upognjeni aparati Mem
in posebne klinje Mem.
Nakupovalci za Jugosla-
vijo naj se obrnejo na na-
šo mestno pisarno Dunaj
(Wien), I., Lobkowitzplatz 1
M. E. Mayer,
Zahtevajte liste za na debelo
in specialne ponudbe. 7629

Import - Eksport
Leo Hahn Komisija
Telefon 15092 Dunaj (Wien), I., Wipplingerstrasse št. 24. Telefon 15092
Glavno zastopstvo in prodajalna pisarna S. ROTHMÜLLER d. o. tvornica kovin.

med **med**

inmaka svetiljka **karbidna svetiljka**

karbidna svetiljka **karbidna svetiljka**

žarnice z kovinskimi
nitno ogledalnim steklom

Iščejo se solventni zastopniki za prodajo na debelo.

Bureau Yougoslave
Feodosijević-Vukasović

Daje sva trgovačka obaveštenja, vrši uvoz i izvoz robe s osiguranjem učestvu-
jući svojim kapitalima ili z učesća. Kao depozitar mnogih čuvenih fabrika otvara
svoj centralni depo u Beogradu, Kralja Milana ulica br. 32. 7572

Strojčke za cigaretne stročnice
najmodernejša zasnova, največje tvorilnosti in brezhibnega funkcioniranja
nudi v točno dobavo

„SPEMBA“, Specialmaschinenbananstalt,
M. Gottlieb, Dunaj (Wien) XIII., Hütteldorferstr. 210

Išče se kompanjon
za stavbno podjetje, ki je dobro vpeljano, v delu več novih indu-
strijskih stavb. Ponudbe z navedbo kapitala od 100.000 K dalje
ki bi nosile 15—20 % na upravnishvo „Slovenskega Naroda“ pod
„Stavbenik 7635“ 7635

A I 450/19—10 7624

Oklic.

Dne 7. avgusta 1919 ob 9. uri dopoldne
se bo vršila v pritličju hiše št. 9. Pred škofijo v Ljubljani
prostovoljna javna dražba
pohištva, kuhinjske opreme, obleke, perila in živil. Reči se zamorejo ogledati
med 9. in pol 10. uro dopoldne navedenega dne pred početkom dražbe.

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. I
dne 30. julija 1919.

Gospodarska zveza v Ljubljani,
priporoča svojo veliko zalogo zjamčeno pristnih vin, osobito:

10% stare ogrsko, letnik 1917,
10% banaško, letnik 1918 brez kisline, nadalje šta-
jerska, hrvaška in dolenska vina, po najnižjih cenah
v lastnih posodah.

Vina so dobro obležana in prevzame Gospodarska zveza glede prist-
nosti vso odgovornost. 7516

Zaradi opustitve svoje veletrgovine na drobno, priredim dne 9. av-
gusta 1919 ob 9. uri dopoldne

javno prostovoljno dražbo
moje kompletne, nove prav dobro ohranjene kupčijske opreme obstoječe iz:
Oprave za damski konfekcijski oddelek, za oddelek za čevlje, za eni modni
manufakturi oddelek in za oddelek drobne robe iz hrastovega in javorove-
ga lesa, stelaže dolžost v 50 m. 20 elegantnih samostojnih prodajalnih pu-
tov s steklenimi ploščami, mize, predali, ena nacionalna registrirana blagajna
(devet prodajalcev), 12 kompletnih izložbenih naprav iz mesinga in nikeljna z
steklenimi ploščami, oprava pisarne, voščene figure in prsa.
Ogled vsak čas mogoč. Zunanjim trgovcem se pošljejo kupljeni pred-
meti po železnici. Veletrgovina modnega blaga J. Kokoschinegg, Maribor.

Pod zakup hotel prvog reda u Beogradu
Uprava Beogradske zadruge izdaje pod zakup svoj hotel „Bri-
stol“ koji se nalazi u Beogradu u palati zadruginoj izmedju ulica: Kara-
đordjeve, Hercegovacke, Zvornicke i Sv. Nikolskog trga u nepo-
srednoj blizini železničke i parobrodске stanice.
Hotel ima oko 60 soba za putnika, dve trpezarije, restoracija,
lift i sve ostale prostorije potrebne modernom hotelu.
Hotel se izdaje: bez nameštaja, u kome slučaju zakupac je
dužan da unese sav nameštaj, koji odgovara hotelu prvog reda;
a izdaje se i sa nameštajem bez posteljnih stvari, tepiha i posudja
kafanskog.
Ponude reflektanta sa oznakom, da li se hotel želi uzeti pod
zakup bez nameštaja ili sa nameštajem; za koje vreme i po kojoj
ceni, imaju se predati licno Upravi Zadruginoj u Beogradu naj-
dalje do 15. avgusta.
U Beogradu, 29. Julia 1919.
Uprava Beogradske Zadruga.

Zahvala.
Vsem, ki so najnemu najdražjemu, nepozabnemu
soprogu ozir. papančku gospodu

Avgustu Bertholdu
umetnemu fotografu in pesniku

lajšali njegovo bol tekom dolgotrajne bolezni, dalje
vsem, ki so prerano umrlega v tako tolažilno velikem
številu spremili na njegovi zadnji poti in vsem daro-
vateljem njemu tako ljubih cvetic, zlasti pa njegovim
stanovskim tovarišem iz umetniških in športnih krogov
izrekava tem potom najiskrenejšo zahvalo v preverjenju,
da bodo pokojnika obdržali v najboljšem, trajnem
spominu.

Zahjuča soproga Helena Berthold.